

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. I. An Ecclesia possit statuere impedimenta matrimonij?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

QUÆSTIO ULTIMA.

De impedimentis, & dispensationibus matrimonialibus.

ET si pleraque de impedimentis matrimonij, in suis quæque titulis, jam præmissa sint, in quantum de illis hoc libro agitur; quia tamen complura sunt, quæ ad meliorem eorum notitiam plurimum juvant, imò necessaria sunt, præsertim, ubi, ut solet, occurrit casus pendende quandoque dispensationis ex causis valde relevantibus: ideo divisâ hac quæstione, primâ parte de impedimentis; alterâ, de dispensationibus matrimonialibus aliquid adhuc dicendum venit.

PARS I.

De Impedimentis Matrimonialibus.

1873. Impedimentum in genere est, quod alicui præstat obicem, ne illo stante id, quod facere intendit, vel validè fiat, aut saltem facere liceat. Hinc impedimenta matrimonij sunt in duplici classè; alia, quibus stantibus matrimonium quidem validè, sed non licitè fit; & hæc dicuntur *impedientia tantum*; alia, quibus stantibus nec validè, nec licitè; & hæc sunt *dirimentia*.

ARTICULUS I.

De potestate statuendi impedimenta matrimonij.

1874. Cùm ex Trid. *sess. 24. can. 1.* constet, matrimonium fidelium esse unum ex 7. Sacramentis novæ legis, à Christo Domino institutis; & nec ab Ecclesia novum Sacramentum institui posse, aut aliquid mutari quoad substantiam, atque adeò circa materiam, & formam eorum, ut patet ex eod. *Trid. sess. 21. de Commun. c. 1. ibi: salva illorum substantiâ*: merito dubitari potest de potestate statuendi impedimenta matrimonij, ea saltem, quæ tangunt valorem, consequenter substantiam, hujus Sacramenti.

§. I.

An Ecclesia possit statuere impedimenta matrimonij?

1875. Possè impedimenta statuere, solùm *impedientia*, extra dubium est; tum quia hæc non tangunt substantiam Sacramenti; tum quia quisvis etiam homo, matrimonij contractum sibi licitè interdicerè
Tom. IV.

potest, voto, religionis ingressu, &c. Nee dubium est, Ecclesiam posse disponere circa ea, quæ pertinent ad ritus, & modum administrandi, & celebrandi Sacramenta, sed salvâ illorum substantiâ; difficultas est de impedimentis dirimentibus, vi quorum invalidè celebrantur, v. g. personam inhabilitando, vel ad hoc, ut contractus valeat, certas condiciones, sine quibus non, apponendo. Et tametsi non defuerint, qui existimarent, nec ab Ecclesia cum suo capite, posse statui ejusmodi impedimenta; cùm Ecclesia, sicut non potest instituire nova Sacramenta, sic nec possit aliquid mutare circa substantiam eorum; id autem contingeret, si statueret impedimenta dirimentia: tamen indubitatum nunc est, Ecclesiam id omnino posse, ut constat ex Trid. *sess. 24. can. 4.* ubi anathema dicitur, qui dixerit *Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonij dirimentia*; id, quod etiam liquet ex ipso factò plurium impedimentorum dirimentium, quæ jure solum Ecclesiastico constituta sunt, prout colligi potest, cùm supra de singulis egimus in particulari sub suis titulis.

Sed dices. 1. ad valorem Sacramenti matrimonij olim non requirebatur præsentia Parochi, & testium; consequenter materia valida erat solus consensus contrahentium; hic autem ex constitutione Ecclesiæ, sine illorum præsentia nunc non valet; ergo jam est alia materia, quam olim Christus instituerit; ergo, cùm hæc mutatio sit ex solâ constitutione Ecclesiæ, ab Ecclesia mutata, & variata est materia Sacramenti; hoc autem non potest Ecclesia, ergo non potest statuere nova impedimenta matrimonij dirimentia. Ad hoc resolvendum ex dictis in tractatu Theologico de Sacramentis, supponendum. 1. certum esse, quòd Ecclesia nequeat aliquid immutare circa substantiam Sacramentorum, atque adeò circa materiam, & formam; cùm hæc formaliter pertineant ad eorum substantiam; habetur enim expressè in Trid. *sess. 21. c. 2.* ubi declarat, *in Ecclesia fuisse perpetuò potestatem, ut in Sacramentorum dispensatione*,
Nnn 2 ne,

ne, *salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, que magis iudicaret expedire, ubi nota, ly salva illorum substantia*: ergo hæc non est relicta arbitrio Ecclesie.

1877. Supponendum. 2. triplicem esse determinationem materiae & formae. 1. *in individuo*, si nimirum pro Sacramento baptismi v. g. determinasset certam aquam in individuo, e. g. *aquam Jordanis*. 2. *in specie*, ut si pro eodem determinasset hanc speciem aquam v. g. naturalem, seu elementarem. 3. *solum in genere*, ut si pro materia ordinis voluisset adhiberi aliquod signum externum collationis potestatis, qualecunque demum deinde ulterius eligeretur, sive impositio manuum, sive porrectio libri, &c.

1878. Supponendum. 3. tunc determinari materiam Sacramentorum, quando designantur certa rerum prædicata, quæ ad hoc, ut sint materia talis Sacramenti, in ijs rebus esse debeant. Sic enim, si à Christo materia baptismi in specie solum determinata est, designando pro materia hujus Sacramenti aquam *naturalem*, seu *elementarem*, quidquid habet, & quamdiu habet hoc prædicatum *aque elementaris*, erit idonea materia baptismi; & si tale prædicatum vel non habet, vel si habet, sed habere definit, etiam definit esse idonea materia hujus Sacramenti.

1879. Supponendum. 4. dupliciter intelligi posse, quòd quis *mutet* materiam Sacramenti. 1. *formaliter*, cum pro prædicato à Christo prius designato designat aliud conveniens rebus diversis à prioribus. Ut si quis vellet pro materia baptismi, *vinum* adhiberi. 2. *materialiter*, quod fit, si quis faciat solum, ut res amittat prædicatum à Christo designatum; sic quando vinum fit acetum, amittit prædicatum *vini*, prius à Christo designatum pro idonea materia Sacramenti Eucharistiae.

1880. Supponendum. 5. prædicatum, sub quo Christus de facto designavit materias Sacramentorum, aliquando esse *physicum* (sic in baptismo est prædicatum *aque elementaris fluidæ*; in Eucharistia *panis triticeus, & vinum de vite*) aliquando autem solum *morale*. Tale in confirmatione est *Chrisma consecratum ab Episcopo*; in extrema unctione *oleum ab illo benedictum*; in penitentia, peccata hominis subditi,

in quem Sacerdoti cum absolventi collata sit jurisdictio.

Supponendum. 6. sicut diximus, eam rem esse à Christo *formaliter* determinatam pro materia certi Sacramenti, quæ habet illud prædicatum, vel *physicum*, vel *morale*, sub quo illam Christus designavit; ita dicendum esse, ea verba à Christo determinata esse pro forma, quæ habent significationem, & sensum, sub quo Christus illa designavit. Hinc, ut quis habeat potestatem *formaliter* mutandi, vel materias, vel formas, Sacramentorum, deberet posse facere, ut aliquid habens prædicatum à Christo designatum, non amplius esset idonea materia vel forma talis Sacramenti, vel e contra.

Supponendum. 7. quòd Christus non ita determinaverit Sacramentorum materiam, ut in omnibus determinaret vel speciem infimam, vel genus proximum, sed in quibusdam solum speciem infimam; in alijs autem solum genus remotum, relicta Ecclesie potestate determinandi speciem. Nam. 1. materiam pro Sacramento ordinis Christus solum determinavit in genere, volens adhiberi rem aliquam sensibilem, quæ foret signum potestatis, quæ per talem ordinem confertur; alijs enim nunc non confertur valide Sacerdotium, & Diaconatus; quia nunc non adhibetur eadem materia in specie, quæ olim. Prius enim adhibebatur sola manus impositio, ut habetur in Concilio Carthag. 4. *can. 3. & 4.* nunc verò adhibetur in ordinatione Sacerdotis porrectio calicis cum vino, & patenæ cum hostia; in ordinatione autem Diaconi porrectio libri Evangeliorum.

Similiter alia materia adhibetur in Ecclesia Græca, alia in Latina pro Sacramento ordinis, consentiente, & approbante id ipsum summo Pontifice. Patet hoc ex bulla Clem. 8. *edita anno 1595. 31. aug. & incipiente: Sanctissimus*, ubi sic habet ex sententia Congregationis pro reformatione Græcorum: *decrevit, declarat, mandat, constituit*, Romanæ habendum esse Episcopum Græcum, Catholicum, qui Græcos Latinis Italiæ, & Insularum adiacentium subiectos, ab Episcopo Græco ordinari volumus.

volentes, cum illorum dimissoriis ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet. Denique, licet pro materia Eucharistiæ determinatus sit panis, & vinum; tamen sub his iuxta multorum sententiam dantur diversæ species: ergo non determinavit Christus pro materia omnium Sacramentorum semper speciem, sed duntaxat genus. Deinde in alijs expressè determinavit materiam secundum speciem, ut patet in baptismo, cujus materiam esse voluit aquam elementarem; hæc enim sola dicitur aqua simpliciter, & sine addito.

Supponendum. 8. materiam Sacramentorum sic à Christo determinatam esse, ut nisi secundum ejus determinationem adhibeatur, nullum fiat Sacramentum. Patet. 1. ex decreto Eugenij, ubi, postquam retulit pro materia singulorum sacramentorum certas, & determinatas res, illico addit: *quorum si aliquid desit, non perficitur sacramentum*, sed res illæ ibi relatæ sunt determinatæ determinatione Christi, cum ex dictis Ecclesiæ determinationem Christi variare non possit, & defecto horum sacramentorum institutionem formalem non habuerit, ut patet ex Trid. relato supra: ergo. 2. quia, cum res, & verba, suam vim sacramentaliter significativam non habeant, nisi à Christo, nisi ponatur materia, & forma, secundum quod ea Christus voluit esse signa infallibilia, & practica gratiæ, non ponitur Sacramentum; quia non ponitur pars intrinseca, & signum infallibile, ac practicum gratiæ; sed nisi ponatur materia pro- ut à Christo determinata, non ponitur signum infallibile, ac practicum gratiæ: ergo nec sacramentum; his præmissis.

1887. Sequitur 1. materiam, & formam sacramentorum non posse mutari ab Ecclesiâ *mutatione formali* pro arbitrio. Est communis, & patet. 1. ex Trid. relato supra. Nam omnis mutatio, quæ in sacramentis fieri potest ab Ecclesiâ, debet esse, *substantiâ sacramentorum*; sed si Ecclesiâ pro arbitrio possit mutare, *mutatione formali*, materiam & formam sacramentorum, non faceret eam mutationem salvâ substantiâ sacramenti: ergo. 2. quia si posset Ecclesiâ sic mutare, deberet quælibet res, vel quælibet verba, quæ prioribus substitueret, infallibiliter, & practice significare gratiam: hoc autem

dici non potest; quia cum res, & verba ex se non habeant connexionem cum gratia, nequeunt eam infallibiliter, & practice significare, nisi illa, de quibus Deus revelavit, quod illis positis, & exhibitis, velit ex opere operato (hoc est rite facto) conferre gratiam. Deus autem non revelavit se id facturum exhibitis rebus, & verbis, quæ homines, vel Ecclesiâ ex libitu substituerint; sed solum, si hæc & illa; ergo. Min. constat, quia revelationes, quas habemus ex Scriptura, & Patribus, nihil tale enuntiant: ergo.

Sequitur. 2. esse in potestate Ecclesiæ, 1886. variare materiam Sacramentorum *variatione solum materiali*. Nam hoc possunt etiam causæ naturales; quando enim *vinum* corrumpitur, & transit in acetum, vel alio liquore sic permiscetur, ut desinat esse *vinum usuale*, materia Eucharistiæ materialiter variatur secundum dicta n. 1879. sed illud facere possunt etiam causæ naturales, ergo etiam libera, consequenter etiam Ecclesiâ.

Ex hoc &c. pro sacramento matrimonij institutum esse in materiam ejus sacramenti, consensum mutuum contrahentium sub hoc prædicato, *quod sit contractus legitimus*. Hinc, ut rectè notat Suarez *hic D. 2. S. 6.* Christus pro Sacramento matrimonij non instituit *contractum determinatum* in specie, sed in genere, nempe *contractum legitimum*. Unde, quam diu Ecclesiâ non facit, ut contractus legitimus, non sit materia pro sacramento matrimonij, tam diu non facit in materia hujus sacramenti *mutationem formalem*, esto intervenire possit mutatio *materialis*, si ponat ex sua potestate, quam habet, condendi leges pro contractibus certis, aliquas conditiones quarum defectu contractus desinat esse legitimus; sicut, vino affundens copiosam aquam, *materialiter* mutat materiam Eucharistiæ, si per hoc *vinum* desinat esse *vinum usuale*. Quare ad object. in n. 1876. 12. in forma: dist. ma. quoad secundam partem: olim materia valida matrimonij erat consensus contrahentium, sub hoc prædicato, *quo erat contractus legitimus* transferens mutuo jura corporum. C. *sub alio prædicato*. N. ma. dist. min. sed consensus contrahentium nunc constitutione Ecclesiæ non est materia valida

sine præsentia Parochi, & testium, *si sine his maneat contractus legitimus*. N. *si non maneat* C. min. ergo constitutione Ecclesiæ materia hujus sacramenti mutata est *materialiter* C. *formaliter* N. *conseq.* ex n. 1879. & seq. Aliud enim est, dicere, Ecclesia non potest facere, ut id, quod retinet prædicatum, sub quo designatum est in materiam idoneam sacramenti, non sit idonea materia sacramenti; aliud, quod non possit facere, ut illa res non retineat amplius tale prædicatum. Primum verum est. secundum falsum est ex dictis. Primum faceret mutationem formalem. Secundum solum mutationem materialem, Ecclesiæ non impossibilem.

1887. Ex hoc colliges per hoc, quod Ecclesia superinduxerit nova quædam impedimenta matrimonium dirimentia, nihil ab ea mutatione formali, sed tantum materiali mutatum esse circa materiam, & formam Sacramentorum à Christo determinatam; mutationem autem materialem competere Ecclesiæ, non formalem, jam ostensum est. Etiam si enim supposita Ecclesiæ constitutione, matrimonium contrahere volentes inhabilet ad contrahendum, seu contractum validè celebrandum, *sine præsentia Parochi, & testium*, per hoc tamen non facit, quod contractus, retinens prædicatum *contractus legitimi*, non sit apta materia hujus sacramenti; sed tantum quod non habeat hoc prædicatum, non servatà formâ in Tridentino præscriptâ, quæ mutatio est solum materialis.

§. II.

An Prelati inferiores possint statuere impedimenta matrimonium dirimentia?

1888. Affirmativa saltem quoad Episcopos, & locorum ordinarios suaderi potest ex his, & similibus motivis. 1. quia quilibet Episcopus in sua Diocesi potest omnia, quæ Papa in universo orbe Christiano, nisi aliqua sibi à summo Pontifice sint specialiter reservata; nullibi autem reperitur, hanc potestatem à summo Pontifice sibi specialiter esse reservatam; ergo. Ma. tenet instar regulæ, Soto *de Just.* l. 10. q. 1. a. 3. Sanchez l. 1. hic D. 61. à n. 3. & alij. deinde constat ex facto, quo à quibusdam

Episcopis, & Concilij Provincialibus, vel Nationalibus, ejusmodi impedimenta introducta sunt, ut videri potest apud Pontium l. 6. de matr. c. 1. n. 12. & alios.

Nihilominus dicendum, potestatem statuendi impedimenta matrimonii dirimentia, esse penes solum summum Pontificem. Nam Episcopi suam potestatem (intellige jurisdictionis) immediate accipiunt à summo Pontifice, à quo *in partem sollicitudinis, non autem potestatis plenitudinem vocantur. c. qui se sui, a. q. 6.* ubi Vigilius Papa ait, liquere, *causarum majorum negotia causarum sanctæ sedis esse reservata; eo quod illa reliqua Ecclesiis in vices suas crediderit largiendas, ut in partem sint vocatæ sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis.* V. Card. de Lugo. *Respons. moral.* l. 1. d. 45. à n. 1. Et in c. *Ad honorem. 4. de autor. & usu pall.* idem repetitur; ubi dicitur, quod *solus Romanus Pontifex in Missarum solemnibus pallio semper utatur, & ubique quoniam ipse (nimirum solus) assumptus est in plenitudinem Ecclesiasticæ potestatis, quæ per pallium significatur;* ergo. Ppâ inferiores Prælati tantum jurisdictionis, & non plus habent, quantum à summo Pontifice accipiunt; atqui ab hoc eis potestatem statuendi impedimenta matrimonii dirimentia generaliter communicatam esse, nullo jure scripto, vel non scripto, probatur; & plenitudinem jurisdictionis Pontificiæ non habere constat; ergo; sic communis cum Perez de matr. l. 21. sect. 5. n. 7.

Dices: ergo saltem *in suis Ecclesiis* habebunt plenitudinem potestatis significatæ pallio, ut ait textus, quibus pro Ecclesiâ sua pallium conceditur. R. N. illam si propriè loquamur *de plenitudine potestatis*, nimirum non restrictæ, etiam per ordinem ad suos. Nec enim alijs infra Ppam conceditur usus pallij etiam in suis Ecclesijs, *pro semper*, ut expressè ait textus; sed *pro certis tantum diebus;* & quædam *causis gravioribus*, inter quas meriti numeratur jurisdictionis statuendi impedimenta matrimonii dirimentia, *sanctæ sedis reservatis*, ut habetur *c. qui se sui, priori num.* accedit, quod Christus omnes suas pascendas tradiderit non alteri, nisi Petro, & Successoribus ejus.

Ad rationes in contrarium R. ad 1. jam ex dictis